

OPEN MONUMENTEN DAG

Zaterdag 13 september
10:00 - 16:00 uur // 20:00 - 24:00 uur
Zondag 14 september
10:00 - 16:00 uur

Fiets eens de
Elfdorpentocht,
ontdek de verlichte
molens tijdens
Molennacht, of
doe een **historische
wandeling!**

KAAG & BRAASSEM
Beleef het verhaal

VRIENDEN
LOTERIJ
**OPEN
MONUMENTEN
DAG**

- Monument langs fietsroute
- Tips buiten fietsroute
- Fietsknooppunten
- Fietspont
- Fietsroute

De QR-codes

Op deze folder vindt u bij elk adres een QR-code. Scan deze code en navigeer meteen naar het juiste adres. Een aantal monumenten organiseren deze dag extra activiteiten. Meer informatie vindt u ook via deze pagina's.

Stempelkaart

Roelofarendsveen	Oude Wetering	Nieuwe Wetering	Rijpswatering
Oud Ade	Kaag	Leimuiden	Rijnsaterwoude
Bilderdam	Hoogmade	Woubrugge	

OPEN MONUMENTEN DAG 2025

Het thema van de landelijke organisatie 'Erfgoed & Architectuur, gebouw(d) om te blijven' zorgt voor een extra reden om het erfgoed in de dorpen van Kaag en Braassem te bewonderen. Dat kan tijdens de Elfdorpentocht, die zowel op zaterdag als op zondag te fietsen is. Breng zeker ook een bezoek aan de molens in Kaag en Braassem en ontdek waarom het belangrijk is waarom die in het polderlandschap moeten blijven. Vooral tijdens Molennacht: al lopend, fietsend of varend kun je de verlichte molens in Kaag en Braassem ontdekken.

De Elfdorpentocht
Op de fiets leiden we onze bezoekers met een Elfdorpentocht langs de monumenten. Een verbindingstocht: de elf kernen van Kaag en Braassem zijn door de route met elkaar verbonden. Hoe leuk is het dat er in elke kern iets te zien is? Bezoek je ze alle elf? Vergeet niet een stempel te vragen bij een van de monumenten (Nieuwe Wetering krijg je van ons cadeau). Minimaal 6 stempels zijn goed voor een verrassing bij de Veense Bukker.

Start: Elk deelnemend monument dat op deze flyer staat.

LET OP: Bij het ontwikkelen van de route is uitgegaan van het fietsknooppuntennetwerk. Echter, soms wijken we iets af van de route om bij bepaalde monumenten te komen.

1 DORPSKERK

De Dorpskerk in Woubrugge is een markante verschijning. Prachtig gelegen aan de Woudwetering en van verre herkenbaar dankzij de twaalfkantige toren met slanke spits. Deze Nederlands-hervormde kerk werd in 1652-1653 gebouwd naar ontwerp van architect Pieter Post. In 2014 is de kerk gerestaureerd, omdat de funderingspalen verrot waren. Het orgel is in 1794 gemaakt door J.J. Mitterreither.

TIP Bezoek het naastgelegen museum Van Hemessen waar de expositie 'Van draad tot kunst' te zien is.

Adres: Comriekade 7, Woubrugge

2 'T OUDE RAADHUYS

In 1652 werd hier het Rechthuis gebouwd. In de Rechkamer, waar zich nu de bar van Restaurant 't Oude Raadhuis bevindt, kwam de rechtbank bijeen. Tot 1877 was hier zelfs het Kantongerecht van de regio. Twee gevangencellen achter elkaar bevinden zich naast de Rechkamer. De cellen zijn nu in gebruik als wijnkelder van het restaurant.

Adres: Raadhuisstraat 2, Woubrugge

TIP MUSEUM VAN HEMESSEN

De collectie bestaat uit oude kaarten, bodemvondsten, schoolattributen, kleine gereedschappen gebruikt bij o.a. botenbouw en landbouw, foto's, films. Tot 14 september 2025 is hier tijdelijke expositie Verdriet en Blijdschap. Ans Lebbink uit Hoogmade toont er zestien gevarieerde werken: van de brandende kerk in Hoogmade tot een balletdanseres.

Adres: Dr. Lothlaan 1, Woubrugge

3 WOUDSE DOM

De Woudse Dom is een monumentaal kerkgebouw, met een historische oorsprong in de vroege middeleeuwen, waarschijnlijk rondom tijdperk van Willibrord. Een van de oudste kerken in de streek. Al in 1049 wordt er over een Kapelletje gesproken op de plek waar nu de Woudse Dom staat. Veel later, zo rond 1500, heeft de Woudse Dom meer haar huidige model gekregen. Altijd al eens de toren naar de klokken willen beklimmen? Grijp je kans!

Adres: Herenweg 26, Rijsaterwoude

4 R.K. SINT-JAN DE DOPER KERK

De RK kerk van de H. Johannes de Doper is een neo-gothische zaalkerk met spitsboogvensters en een slanke toren in vroeg neogotische trant. De kerk is gebouwd tussen 1852 en 1856. Neogotisch gesneden meubilair in de kerk is het altaar, de preekstoel, communie-bank en orgelkas. Het orgel is in 1856 gebouwd door de gebr. Adema. Bekijk vooral ook het monumentale toegangshek bij de begraafplaats van de kerk.

Adres: W. van der Veldenweg 24, Leimuiden

5 TURFSTEKERSWONINGEN

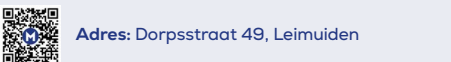
Bilderdam 25, 26, 27 en 28 vormen tezamen één pand. Het gebouw stamt uit 1630 en oorspronkelijk gebouwd als turfstekerswoningen 2x2 met in het midden een gangetje. Bilderdam vormde in die tijd één geheel met Calslagen en beleefde toen de hoogtijdagen van het turfsteken. Bekijk de opstelling met foto's en voorwerpen over het turfsteken en het pand uit 1630. De bewoner zit vol verhalen en kan ook veel vertellen over het naastgelegen monument Bilderdam 24.

Adres: Bilderdam 25-28, Bilderdam

6 DORPSKERK

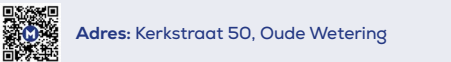
Al in 1063 werd er melding gemaakt van een kapel in Leithamuta, deze kapel behoorde tot de moederkerk van Oegstgeest. De plek waar nu de Dorpskerk staat is één van de vroegste christelijke ontmoetingsplaatsen van Holland. In de vroege middeleeuwen werd deze houten kapel vervangen door een romaanse kerk, waarvan de toren gelijk met de grote laatgotische kerk uit 1555, aan het einde van de 18e eeuw is afgebroken. De huidige Dorpskerk (1805) is een bakstenen zaalkerk met spitsboogramen. Tot het interieur behoren o.a. de grafzerken uit de kerk van 1555 en het Knipscheerorgel uit 1866. Breng vooral ook een bezoek aan de Kloostergang en de Stiltetuin.

Adres: Dorpsstraat 49, Leimuiden

7 DE SPRENG

Het kerkgebouw is in 1908 ontworpen door Tjeerd Kuipers (1857-1942). Met de bouw werd op 15 augustus 1908 begonnen (eerste steen gelegd door ds. J. Brouwer) en op Hemelvaartsdag, 20 mei 1909, werd de kerk in gebruik genomen. Hier is een expositie van molenschilderijen.

Adres: Kerkstraat 50, Oude Wetering

8 REMONSTRANTSE KERK

De remonstrantse kerk was het type schuurkerk, een zogenaamde schuilkerk omdat het als bedehuis van een officieel verboden geloofsgemeenschap (de Remonstranten) niet vanaf de openbare weg herkenbaar mocht zijn. Voor de kerk stond daaraan vast gebouwd een bescheiden pastorie, waarvan de fundamenten bij de jongste restauratie (1979) zijn blootgelegd. In 1819 is de pastorie afgebroken, de kerk verlengd en er is een front gemaakt.

Adres: Kerkstraat 40, Oude Wetering

TIP LUCHTWACHTTOREN

Toen de communisten een coup pleegden in Praag in februari 1948 nam de angst voor het "Rode gevaar" toe in West-Europa. Vrijwel meteen richtte men in Nederland het National Instituut Steun Wettig Gezag op, ook in voormalig gemeente Alkemade. De Korps Luchtwachtdienst is in 1950 opgericht, in 1956 is de bouwtekening gemaakt voor de huidige toren.

Adres: Plantage 153, Oude Wetering

TIP WONING MET BOLLENSCHUUR

De woning is gebouwd in 1928. Het huis is onderheid, de schuur pas recent omdat die van het huis dreigde af te vallen. Er werd 's nachts geheid omdat het verboden was palen in de dijk te slaan. Opa Cor van der Zwet had achter het huis een stuk land en de schuur werd gebruikt voor opslag van bollen en verwerking van bloemen.

Adres: Noordkade 15, Roelofarendsveen

9 SLUIS MET BRUG

Industrieel erfgoed uit 1894 naar ontwerp van architect Dirk van Essen. Het vaarwater wordt aan beide kanten afgesloten met deuren. Als de deuren dicht zijn, verhoogt het water in de sluis tot Braasempeil, door water vanuit de Braassem in de sluis te laten stromen. Dit doe je door een schuif open te zetten in de deur aan de Braasemkant. Het water verlaagt tot polderpeil door water uit de sluis te laten stromen de polder in. Dit gebeurt als de schuif in de deur aan de polderkant wordt opengezet.

Adres: Noordkade, Roelofarendsveen

TIP VEENDERMOLEN

De Veendermolen stamt oorspronkelijk uit 1830, is gesloopt in 1926 en herbouwd in 1934. Het is een getailleerde ronde poldermolen met een stalen vizel, type grondzeiler en eigendom van de Rijnlandse Molenstichting.

Adres: Aderweg 2, Roelofarendsveen

TIP WOONHUIS MET PAKHUIS

In 1924 liet Siem van Ruiten op Witte Singel 5 een woning bouwen nabij zijn inmakerij op een eilandje verderop in de straat. Er moet een pakhuis bij zitten, voor de opslag van vaten met ingemaakte groente. In 1934 wordt een tweede woonhuis – op nummer 6 – ertergenaan gebouwd. Zo'n honderd jaar later lieten de huidige eigenaren de beeldbepalende panden recht zetten.

Adres: Witte Singel 5 en 6, Roelofarendsveen

TIP WOONHUIS HOOFDONDERWIJZER

Al in de zeventiende eeuw is er sprake van een school op deze locatie. De naam 'Kapelschool' verwijst naar de kapel die destijds op het schoolplein stond. In 1846 werd achter de woning van de hoofdonderwijzer een nieuwe school gebouwd, bestaande uit vier klassen. De woning van de hoofdonderwijzer, nu een gemeentelijk monument, werd rond 1905 vervangen.

Adres: Noordeinde 242, Roelofarendsveen

10 PETRUSKERK

De Petruskerk is een 'moderne kerk', die dateert van 1970. Het Godshuis is in 2014 verbouwd. De kerk is verfraaid met veel authentieke interieurstukken uit voorgaande kerken. De ernaast staande pastorie is van 1878. Een deel van de inventaris van de R.K. Petruskerk is monumentaal: de preekstoel (eind 18e eeuw), het orgel (19e eeuw), 18e-eeuwse altaarstukken (vervaardigd uit de voormalige communiebank) en een 17e-eeuws doopvont.

Adres: Noordeinde 187, Roelofarendsveen

TIP OORLOGSMONUMENT

Het beeld is uitgevoerd in donkergrijs greskeramiek en geplaatst op een voetstuk van gewapend beton, bekleed met geelbruin geglaazuurde grestegels.

Adres: Noordhoek 7, Roelofarendsveen

TIP SLUIS

Een oude, monumentale sluis op een plek waar geen sluis meer nodig is. Een prima plek om op het bankje te mijmeren over wat hier ooit was.

Adres: Sluis 1, Nieuwe Wetering

WIST JE DAT...

Het eiland Kaag is te bereiken via de autopont (24 uur per dag) vanaf Buitenkaag en via fietspont Kaag-Oud Ade (vaart op 13 en 14 september elk uur, 10.00 uur de eerste afvaart vanaf Kaag en 16.30 uur de laatste afvaart vanaf Oud Ade). Slecht weer? Check weer? Check www.kaag.nl of de actuele informatie over de fietspont.

De autopont kost wandelaars en fietsers €1 (bij verlaten eiland). De fietspont kost €3,50. (Alleen betalen met pin).

11 ZESTIEN MONUMENTEN EN EEN VOGELKIJKPUNT

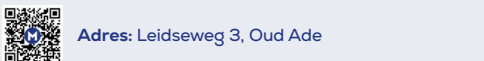
Omdat er op het eiland Kaag zestien monumenten meedoen, wordt op de veerpont een flyer uitgereikt met de details over deze monumenten én een vogelkijkpunt. Een tipje van de sluier: varend erfgoed BU 112 (ligt bij de veerpont Kaag-Buitenkaag) en de PKN-kerk zijn zéker het bezoeken waard.

Adres: Julianalaan 1, Kaag (veerpont Buitenkaag-Kaag) en Julianalaan 26 (fietspont Kaag-Oud Ade)

12 VROUW VENNEMOLEN

De Vrouw Vennemolen in Oud Ade dateert uit de 17e eeuw en werd in 1835 grotendeels vernieuwd. De wipmolen met roodgeschilderd bovenhuis kan worden ingezet om de Vrouw Vennepolder te bemalen. De Vrouw Vennemolen ligt aan de Oud Ade waarop hij uitmaalt. De in de Vrouwe Vennepolder gelegen gronden behoren toe aan de Vrouwenabdij van Rijsburg, waaraan polder en molen hun naam ontleen.

Adres: Leidseweg 3, Oud Ade

TIP RODE MOLEN

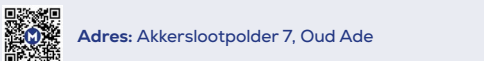
Een poldermolen met stalen vizel, type wipmolen. Tot in 1956 wordt de polder op windkracht bemalen. In dat jaar wordt de molen buiten gebruik gesteld wegens de slechte staat van onderhoud. In afwachting van een op handen zijnde ruilverkaveling wordt een noodgemaal geplaatst. Als de ruilverkaveling wordt afgeblazen, wordt in de molen een vizel geplaatst, aangedreven door een dieselmotor. De rest van de molen heeft geen functie meer, tot aan de restauratie van 1969.

Adres: Rode Polder 1, Oud Ade

14 AKKERSLOOTMOLEN

De Akkerslootmolen is vermoedelijk gebouwd in 1793. Het is een achtkante grondzeiler die in particulier bezit is. De poldermolen bemaalde oorspronkelijk de drooggemaakte Akkersloot-, Hertogs- en Blijverspolder tussen Oud Ade en Rijpwetering. De fraaie grondzeiler kan in geval van nood worden ingeschakeld als reservegemaal.

Adres: Akkerslootpolder 7, Oud Ade

TIP WATERLOOSMOLEN

De Waterlooosmolen, een achtkante, rietgedekte grondzeiler, werd in 1857 gebouwd om de Waterlooosolder te bemalen. De Waterlooosmolen is de derde molen op deze plek. Zijn voorganger werd op 25 juni 1857 door brand verwoest, en de eerste molen – een wipmolen – werd in 1775 niet meer hersteld na zware stormschade.

Adres: Achterdijk 11, Rijpwetering

13 R.K. KERK ONZE LIEVE VROUWE GEBOORTE

De parochie Onze-Lieve-Vrouw-Geboorte werd op 6 oktober 1858 gesticht. Kort daarop werd begonnen met de bouw van de kerk, die op 20 september 1860 door de Haarlemse bisschop F.J. van Vree werd ingewijd. Architect Theo Molkenboer ontwierp een driebeukige pseudobasilieke kerk in neogotische stijl.

Adres: Pastoor van der Plaatstraat 17, Rijpwetering

16 BLAUWEMOLEN

De Blauwemolen is een achtkante, rietgedekte grondzeiler. Het gedeelte onder de kap is opvallend felblauw geschilderd. Tot 1960 bemaalde de molen de Blauwe polder, daarna raakte hij in verval. In 1971 kwam de molen in het beheer van de Rijnlandse Molenstichting en werd grondig gerestaureerd.

Adres: Blauwmolenweg 10, Rijpwetering

15 VERGULDE VOS

Momenteel is de Vergulde Vos een gezellig en dagelijks geopend eetcafé. Vroeger wilde je er liever niet zijn. Toen diende het pand aan de Koppool als Rechthuys van Alkemade. Er waren twee kleine cellen en werden gevangenen verplaatst vanuit de Vergulde Vos naar de Galgenkade in Roelofarendsveen. De Vergulde Vos was ook de plek voor de Waag. Later werd de herberg steeds meer een plek voor jong en oud voor toneelspelen, roei-bootverhuur en de laatste decennia voor een hapje en een drankje.

Adres: Koppoellaan 22, Rijpwetering

TIP LIJKERMOLEN II EN MOPPEMOLEN

Lijkermolen I en II zijn de enige twaalfkantige stenen molens in Nederland. De twee grondzeilers werden in 1780 gebouwd om een ontveende plas (de huidige Drooggemaakte Veender- en Lijkerpolder) droog te malen. Ze functioneerden als hulpgemaal en worden ingezet bij extreme wateroverlast.

De Moppemolen is een poldermolen met ijzeren scheprad, type grondzeiler met rietgedekte achterkant (woonhuis). Het bijzondere aan deze molen zijn de enorme brede bladen van het scheprad (64 cm). De molen kan hiermee 80 m3 water per minuut verplaatsen, oftewel 1300 liter per seconde.

Adres: Poeldijk 8 & 1 en Poeldijk 16, Rijpwetering

TIP BUURTERMOLEN EN ADERMOLEN

Wel geopend, maar alleen via het water te bereiken zijn de Buurtermolen en de Adermolen.

Adres: Buurterpolder en Aderpolder 3, Rijpwetering

TIP DOESMOLEN, KALKMOLEN, GROSMOLEN EN DEKKERMOLEN

De Doesmolen, een wipmolen, in Hoogmade is vermoedelijk gebouwd in 1636 en vormt een tweegang met de Kalkmolen; samen bemalen ze de Doespolder. De Kalkmolen is een wipmolen en werd in 1684 gebouwd om de Kalkpolder in Leiderdorp te bemalen. De molen is in 2006 daar weggehaald en tijdelijk opgeslagen. In 2009 kreeg de molen een plek in Hoogmade.

Adres: Doespolderkade 3 en 5, Hoogmade

De Grosmolen dateert van 1640 en is een poldermolen met scheprad. De molen is eigendom van de Rijnlandse Molenstichting sinds 1961.

Adres: Doespolderweg 4, Hoogmade

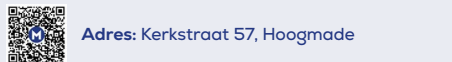
De Dekkermolen, een kleine wipmolen werd omstreeks 1909 gebouwd om een cirkelzaag aan te drijven in het molenmakersbedrijf van Jan Dekker. Na eerst in Rijsaterwoude gestaan te hebben is het molentje in 2009 geplaatst op het dak van molenmakerij Verbij.

Adres: Van Klaverweijdeweg 25, Hoogmade

17 RK KERK ONZE LIEVE VROUW GEBOORTE

Na een brand in 2019 ging het dak verloren en stortte de klokkentoren met beeldbepalende naaldspits in. De spits staat weer op de kerk en tijdens Open Monumentendag is de kerk na de renovatiewerkzaamheden weer van binnen te bezichtigen.

Adres: Kerkstraat 57, Hoogmade

18 KERKJE AAN DE DOES

De PKN-kerk in Hoogmade is gesticht in 1729. Het is een kleine, rechthoekige zaalkerk met een natuurstenen toegangspoortje. Op het dak boven de westelijke gevel staat een kleine houten klokkentoren.

Adres: Vissersweg 1a, Hoogmade

TIP HOOGMADSEMOLEN – DE HEERLIJKHEID

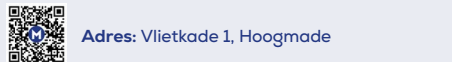
De Hoogmadesemolen bemaalt sinds 1897 de Hoogmadesche polder en de Piestpolder. Hij is gebouwd op de fundering van een oude wipmolen, die in een te slechte staat verkeerde om nog te worden opgeknapt.

Adres: Noordeinde 34, Hoogmade

19 VLIETMOLEN

Omdat zijn voorganger was afgebrand, werd in 1913 de Vlietmolen gebouwd om de Vlietpolder te bemalen. Het bovenhuis van de Vlietmolen werd niet nieuw gebouwd, maar was afkomstig van een wipmolen uit Ter Aar. Na een onderhoudsbeurt in 2002 maalt de molen weer op windkracht. Het is een bewoonde molen en de molenaar heet je van harte welkom.

Adres: Vlietkade 1, Hoogmade

Algemene informatie
Kijk voor je een monument bezoekt naar de openingstijden, te vinden via de QR-code of website. Deelname aan de fietsroute is geheel op eigen risico.

kaagenbraasempromotie.nl/OMD

